

Porodnost, školky a zjednodušené interpretace

Dana Hamplová

Server Novinky.cz nedávno zveřejnil tvrzení odborníků, že zvýšení rodičovského příspěvku ani další případné příspěvky porodnost nezvýší. Je spíš třeba zvyšovat počet školek a jeslí.

Dokladem úspěšnosti této sociální politiky má být skutečnost, že od roku 2006, kdy Německo zahájilo „mohutnou výstavbu předškolních zařízení“, se v této zemi zvýšila úhrnná plodnost z 1,3 na dnešních 1,55 dítěte na ženu.

Pokud bychom vzali podobou argumentaci vážně, máme problém. V České republice se totiž ve stejném období zvýšila úhrnná plodnost z hodnoty 1,3 na 1,7 dítěte na ženu, aniž by k nějaké mohutné výstavbě předškolních zařízení došlo.

Podle zmíněné logiky bychom mohli usoudit, že mohut-

ná výstavba předškolních zařízení vlastně způsobila, že v Německu porodnost v posledních 13 letech rostla mnohem pomaleji než v České republice. Odborníci by pak mohli navrhnout, ať se přestanou stavět školky.

Protiargumentem, že další případné příspěvky porodnost nezvýší, může být Francie, která je z hlediska porodnosti dlouhodobě nejúspěšnější zemí v Evropě. Francouzská rodinná politika se cíleně zaměřuje na podporu rodin s třemi a více dětmi. Tyto rodiny mají nejen vyšší peněžitou podporu nebo daňové úlevy, ale mohou využívat celou

škálu dalších výhod, od slevy na dopravu až po levnější vstupy na kulturní akce nebo příspěvky na dovolenou.

A pro úplnost diskuse je třeba uvést, že Francie nepodporuje jen kolektivní předškolní zařízení, ale v posledních letech stále více dotuje i individuální péči o děti v rodině.

Hlavním problémem všech zjednodušujících návodů na rodinnou politiku je, že nezohledňují kulturní a hodnotové nastavení společnosti. Podle českých výzkumů české ženy – včetně vysokoškolaček – masově podporují to, aby děti do tří let zů-

stávaly v domácí péči. Je sice možné, že v budoucnu se budou tyto postoje měnit, ale zatím příliš velkou změnu nepozorujeme.

Tvrzení, že podpora rodin s třemi dětmi porodnost nezvýší, ale je třeba se soustředit na první či druhé dítě, je podobně problematická jako úvodní tvrzení o jeslích a školkách v Německu. Česká republika je už zemí s nejnižší bezdětností v Evropě a je otázkou, zda je zde ještě nějaký prostor pro snižování.

Jak ukazuje nedávno publikovaná kniha autorů ze Sociolo-

gického ústavu AV ČR a Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity *Na vzdělání závisí*, už dávno neplatí, že vysokoškolačky mají méně dětí než ženy s nižším vzděláním.

Naopak platí, že mezi ženami, které začaly rodit po roce 2004, mají ženy s vysokoškolským vzděláním v průměru více dětí než jejich vyučené nebo středoškolsky vzdělané protějšky. Velmi trefně současnou českou situaci vystihl nedávný novinový titulek *Chytrý baby boom*.

(Autorka je profesorkou sociologie)